

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ :
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου Περικλέους Ἐπιτάφιος (Π, 41)

«Ἐυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι καί καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τόν αὐτόν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπί πλείστ' ἄν εἶδη και μετά χαρίτων μάλιστ' ἄν εὐτραπέλως τό σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι. καί ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστίν ἀλήθεια, αὐτή ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἦν ἀπό τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γάρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσω ἐς πείραν ἔρχεται, καί μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κωλοπαθεῖ οὔτε τῷ ὑπηκῶ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται, μετά μεγάλων ἐξ σημείων και οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τήν δύναμιν παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καί τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καί οὐδέν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινετοῦ οὔτε ὅστις ἔπεισι μὲν τό αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τήν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλά πᾶσαν μὲν θάλασσαν και γῆν ἐσβατόν τῇ ἡμετέρῃ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δέ μνημεῖα κακῶν τε καγαθῶν αἰδία ζυγκατοικίσαντες».

A. Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε στο τετράδιο σας το τμήμα: «Ἐυνελών ... ἄρχεται».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, στο κεφάλαιο 41 «έχουμε τον απόλυτο ύμνο της Αθήνας». Να επισημάνετε εκείνα τα στοιχεία από το κείμενο τα οποία δικαιολογούν την παραπάνω άποψη.

Μονάδες 10

B2. «πανταχοῦ δε μνημεῖα κακῶν τε καγαθῶν αἰδία ζυγκατοικίσαντες»: Γιατί ο Περικλής, ενώ φιλοτεχνεῖ μια εξιδανικευμένη εικόνα της Αθήνας, αναφέρεται ὄχι μόνο στις νίκες της αλλά και στις αποτυχίες της;

Μονάδες 10

B3. Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο, να αιτιολογήσετε τον ισχυρισμό του Περικλή: «και οὐδέν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινετοῦ οὔτε ὅστις ἔπεισι μὲν τό αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τήν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αυτοί εδώ λοιπόν, σαν γνήσια παιδιά της πόλης, αυτό το φρόνημα έδειξαν. Όσοι όμως μένετε, έχετε καθήκον να εύχεστε το φρόνημά σας απέναντι στους εχθρούς να σας βάλει σε μικρότερο κίνδυνο, αλλά να μη καταδεχτείτε να είναι λιγότερο τολμηρό, λογαριάζοντας όχι μόνο με τα λόγια τις ωφέλειες - κάτι που θα μπορούσε ν' αναπτύξει κάποιος διαξοδικότερα σε σας, που κι από μόνοι σας τις ξέρετε εξίσου καλά, απροσθμώντας πόσα καλά εξασφαλίζει η αντίσταση στον εχθρό -, καλύτερα όμως προσηλώνοντας καθημερινά το βλέμμα σας στα έργα, που δείχνουν τη δύναμη της πόλης μας, κι έτσι να την αγαπήσετε με πάθος.

Θουκυδίδου Περικλέους Έπιτάφιος (II, 43,1-10)
Μονάδες 10

- B4.** Ποια είναι η λειτουργία των δημηγοριών μέσα στο έργο του Θουκυδίδη;
Μονάδες 10
- B5.** Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας μια λέξη το πρωτότυπου κειμένου ετυμολογικά συγγενή: **παροχή, απόκτηση, σημασία, μομφή, αρχηγός.**
Μονάδες 10

Γ. ΛΟΓΙΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λούκιανού, Ένύπνιοκ 10

Ἦν δ' ἔμοί πείθη, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς, καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κασμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ, ευσέβεια, πραότητι, ἐπεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τὰ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· τὰυτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. Λήσει δέ σε οὔτε παλαιόν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' ἔμοῦ, καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τὰ τε θεία τὰ τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

ἀκήρατος = γνήσιος

λήσει σε οὐδέν = δεν θα σου μείνει τίποτα άγνωστο

- Γ1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιο σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- έμοι:** τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο πρόσωπο.
πείθη: το β' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.
ἀπαγγέλλουσα: τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους.
ἀποφαίνουσα: το α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της μέσης φωνής.
πολλοῖς: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους στον υπερθετικό βαθμό.
ἔρωτι: τη γενική πληθυντικού.
γενέσθαι: το β' ενικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
προόψει: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
ἅπαντα: τη γενική ενικού του θηλυκού γένους.
διδάξομαι: το απαρέμφατο αορίστου παθητικής φωνής.

Μονάδες 10

Γ3. α. «*Ἦν δ' ἐμοί . . . θαυμαστάς*». Να χαρακτηρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να γράψετε με ποιον τρόπο εκφέρεται.

Μονάδες 4

Γ3. β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα παρακάτω:

σοι, πάντων, ὅπερ, κοσμήμασι, ὁ τῆς ψυχῆς, τά μέλλοντα.

Μονάδες 6